

Achterzijde van het Paleis te Soestdijk met uitzicht op den vijver.

PALEIS SOESTDIJK

Nederland is niet rijk aan paleizen. Als natie en als volk waren wij nooit erg royaal in het bouwen of schenken van koninklijke verblijven aan het Huis van Oranje. Daar kunnen wij nog aan toevoegen, dat de leden van ons Vorstenhuis op dit punt ook nooit veeleischend zijn geweest.

Het Paleis aan het Voorhout, waar wijlen H.M. Koningin Emma verbleef, is feitelijk nooit voor Paleis bestemd geweest. Het was enkel een groot heerenhuis, dat wijlen Prins Hendrik, de broeder van Z.M. Koning Willem III, eens gekocht had van een particulier. De koning erfde later dit huis, en liet het op zijn beurt na aan zijn weduwe, die het ook ging bewonen.

Het Paleis op den Kneuterdijk was weliswaar een der oudste en grootste huizen van Den Haag, dat evenwel tot in het onherkenbare werd verbouwd en verminkt, zoodat van dat oude thans niets meer over is. Na heel wat wederwaardigheden kwam het in 1840 in het bezit van Koning Willem II. In 1918 werd het de ambtswoning van den Minister van Buitenlandsche Zaken, daarna werd het ter beschikking gesteld van onze Prinses Juliana, die er echter nooit heeft gewoond. Nu is het verkocht aan een levensverzekeringsmaatschappij. Een roemloos einde....

Het Paleis aan het Noordeinde en het Paleis Het Loo, kunnen op een roemrijker verleden bogen. Niet enkel op grond van hun bestemming, hun ruimte, hun grootte, maar ook door hun luxueuse inrichting kunnen zij werkelijk „paleizen“ genoemd worden.

Boven allen uit, evenwel, spant het Paleis Soestdijk de kroon.

Geschiedkundig valt er zeer veel over te vertellen, maar dat wil ik thans niet doen.

Ik volsta met de opmerking, dat dit paleis in het leven van menige vorstin een groote plaats heeft ingenomen. Marijke Meu, Prinses Anna, Anna Paulowna, Koningin Emma, brachten er een groot gedeelte van het jaar in door. Naast tijden van glorie heeft het ook tijden van verval gekend.

Het was zelfs in de Fransche periode een tijd lang verhuurd als logement! In 1815 evenwel schonken de Staten Generaal aan den Kroonprins Willem, Prins van Oranje, uit dank voor zijn dapper beleid bij den slag van Quatre Bras, het Paleis Soestdijk. Tevens werd op het domein een gedenkteeken opgericht, „de naald,” nu nog zichtbaar

Het aardige Chalet, waar Koningin en Prinses zoo menig gelukkig uurtje van Haar kinderjaren doorbrachten.

op het einde van de Koningslaan.

Het park, dat zich om dit architectonisch bouwwerk ver uitstrekt is een waar natuurmonument. Het bevat fontein, watervallen, perken, geschoren hagen, kassen, en een prachtige vijver, gelegen achter het paleis. In dit uitgestrekte park ontmoet men bij iedere schrede een historische herinnering. Daar staan nog de vier kleine blanke huisjes, door Prins Willem gebouwd voor zijn kinderen: Willem, Alexander, Hendrik en Sophie. Anna Paulowna liet er het jachthuisje inrichten tot Grieksch-Orthodoxe Kapel. Onze Koningin had hier in haar kinderjaren het poppenhuis „t Châletje,” dat ook later veel door Prinses Juliana werd bezocht, zelfs in haar Studententijd, toen de poppen er reeds lang uit waren weggenomen.

In de groote Oranjerieën worden nog steeds exotische gewassen gekweekt, en 's winters de palmen opgeborgen, die in de zomermaanden in den tuin staan. Nog kan men er den treuresch bewonderen, langs den Utrechtschen straatweg, waaronder Anna Paulowna uren lang kon zitten droomen. En dan willen we ook vooral het boerderijtje niet vergeten, waarop nu nog steeds de oude juffrouw Appeldoorn woont, het oude, vrome moedertje, dat „onder en boven de wet” staat en menig intiem gesprek heeft mogen voeren met onze Koningin. Zij verheugt zich op de nieuwe bewoners, Prinses Juliana en Haar gemaal. Het is trouwens, of heel Soestdijk hier verlangend naar uitziet. Soestdijk kent immers onze geliefde Prinses zoo goed! Hoeveel keeren heeft zij niet bij haar Grootmoeder gelogeed. Zij heeft hier als kind in het park gespeeld met het jonge geitje, met haar poesje. De bank, waar zij dan opzat, staat er nog steeds. Van den breeden straatweg af, kon men haar

ook pony zien rijden door de oude lanen, met hun even oude boomen, hun struiken in velerlei kleur.

Nu zal Zij als jonge Vrouwe haar intrek nemen in dit helderwitte paleis, vertoeven in dit park, waar in de jonge lente alles gaat groenen en bloeien, en duizenden vogelen hun lentezang zingen. Van den straatweg zag men nog kort geleden de crocussen bloeien in het gazon, onder de oude beuken. Aan de Koningslaan staan de duizenden rhododendronstruiken pas in den grond; door de tuinhedden rijden de wagens af en aan, met de aarde voor de rozenparken; overal ziet men als het ware een volk zorgen voor bloemen en groen. Het heeft als bij intuïtie gevoeld, dat, meer dan het reeds was, Soestdijk een bloementuin moet worden, omdat de geliefde Prinses er haar intrek in zal nemen. Alleen daar is een groot gevaar aan verbonden: dat het te druk zal worden, dat de rust er als het ware uit verjaagd wordt. Van alle Paleizen in Nederland ademde vooral het Paleis te Soestdijk het meeste het gevoel van rust. Daarom was het zoo'n geliefd verblijf voor wijlen Koningin Emma, de Vrouwe, die meer dan om het even welke andere Vrouwe ook, de rust wist te genieten en te waardeeren. Wij kunnen als Volk en Natie onze geliefde Prinses en Haar gemaal het huldeblijk der verbouwing schenken, de duizenden heesters en rozen, de tulpen en hyacinthen; wij kunnen haar doen wandelen door een sprookjestuin van kleurenpracht....

Maar God alleen kan Haar, ook op Soestdijk, omringen met de stille uren van rust, waarin de ziel gaat opzien tot God. Die koninklijke, hemelsche rust, die door de kleuren der wereld heen, neer kan dalen in de ziel, ook van een Vorstenkind, dat leeft in een sprookjespaleis. W. L.

MAART-APRIL *)

De titel alleen al doet aan bloesem, lentezon en poëzie denken.

Een fijn boekje, bevattende vier-en-twintig jeugdgedichten en nagelaten verzen van Alice Nahon met een piëteitsvolle, nauwkeurige levensschets van deze vroeg gestorven dichteres.

Het is teer en met liefde geschreven door Renaat Kortens, en voorzien van enkele mooie foto's.

Waar haar bundels „Vondelingskens,” „Op zachte voorzeken” en „Schaduw” ook in ons land zoo veel waardeering vonden, vermoeden wij, dat ook dit laatste van haar werken gaarne en met belangstelling ontvangen zal worden. Het geheel is zangerig en fijn, en teer-weemoedig, dat men al lezende diep onder de bekoring er van komt. Toch missen wij in de poëzie dezer begaafde dichteres de groote beslistheid, de veilige, blijde zekerheid van Jezus als Heiland te kennen, zooals dat bij Gezelle, ook bij veel weemoed, altijd weer treft.

Veel had Alice te danken aan den invloed van haar tante Mieke.

„Als ge ooit iets over mij schrijft, moogt ge den naam van Tante Mieke niet vergeten. Zij was een hoogstaande vrouw met een poëtische ziel.”

Aardig is haar gedicht:

AAN TANTE MIEKE ZALIGER GEDACHTENIS

Een bonte bloemfontein over ons kinderjaren
is zij geweest;
Geheime kluis van troost voor al die ouder waren
naar hart en geest.

In kinderen en in bloemen zag zij Gods genade,
die waren d' eenige weelde
van heur dagen hier beneê.
Zij sprak van ieder 't goed, van geen het kwade.
Dat miek heur woning mild in wel en wee.

*) Uitgegeven door „de Nederlandsche Boekhandel” te Antwerpen.

Zij wist de poëzie der schoone Kempenlanden,
Die stond in heuren hof als rijkbeladen boom.
Zij heeft zich uitgedeeld met brave, gulle handen,
vrij van schijnheiligheid
en van intentie vroom.

Toch is zijzelf een eenzaam hart gebleven
en niemand wist heur droefenis of droom.
Heer, geef dat zij na dit verborgen leven
U als vertrouweling
voor eeuwig tegenkoom.

E. V.-v. O.

Bloesem,
lentezon,
poëzie.

